

**Rezumatul rezultatelor științifice
(doctor habilitat, conf.univ. R. Ciobanu)
Ciclul de lucrări**

**INSTRUMENTE TEORETICO-METODOLOGICE DE IDENTIFICARE A
MECANISMELOR DE GUVERNARE AXATE PE PROTECȚIA DREPTURILOR OMULUI**

Consolidarea sistemului socio-politic și juridic a ajuns să reprezinte un izvor de angoase și necunoscute datorită evenimentelor prin care trec societățile contemporane: unele bântuite de crize (politice, economice, sanitare, energetice etc.), altele, marcate de războiul din regiune, separatism și lipsă de siguranță. În circuitul de evenimente prin care a trecut Republica Moldova în cei peste 30 ani de independență, au adus cu sine atât beneficii, cât și probleme nesoluționate, cu impact direct asupra persoanei și asupra consolidării statului de drept și a democrației. Recunoașterea problemelor reale cu care se confruntă cetățeanul și statul, este un pas ce trebuie urmat de eforturi conjugate a diverșilor actori în găsirea soluțiilor pentru dezvoltarea RM și alinierea la standarde europene. În acest sens, sunt necesare atât instituții de drept cu capacități și potențial uman responsabil, mecanisme funcționale capabile de a asigura continuitatea reformelor și tranziția spre o societate bine guvernată în care drepturile și libertățile sunt protejate, dar și *cercetări ce oferă perspective argumentate și justificate asupra priorităților naționale*. Problematika crizei științei juridice¹, a lipsei de eficiență a instituțiilor de drept, a controverselor² dintre cadrul teoretic și practicile juridice, au plasat în fața cercetătorilor sarcina de a investiga și identifica soluții capabile de a asigura menținerea ordinii și securității în societăți și protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor.

Rezultatele științifice obținute în perioada 2020-2021 răspund provocărilor majore la care sunt expuse societățile, statele, dreptul și persoana și reflectă investigații cu referire la problemele menționate *supra*. Raportate acestei realități *ciclul de lucrări științifice* înaintate spre apreciere au ca problemă *prioritară abordarea integrată a cadrului socio-politic și juridic cu scopul depășirii stării de entropie*, consolidării statului de drept și asigurării tranziției spre o bună guvernare și protecție eficientă a drepturilor omului în RM.

Rezultatele științifice relevante obținute au fost asigurate de *metodologia de cercetare* aplicată, care a optat pentru construirea unei paradigme reconceptualizate a dreptului, ajustată inovațiilor științifice³, capabile de a evalua caracterul complex, multidimensional și transnațional al problemelor înaintate spre cercetare și soluționare.

În contextul contemporan, când modul de abordare unidimensional a fost depășit, este important de a conștientiza utilitatea perspectivei multidimensionale și interdisciplinare⁴, care oferă o diagnoză exhaustivă asupra realității și a sistemului socio-juridic, pentru ca ulterior să indice mecanismul prin care acesta ar putea fi pus în aplicare, pentru asigurarea ordinii juridice și protecției drepturilor și libertăților omului. Astfel, prin lucrarea *Reperetele constituirii unei metodologii interdisciplinare în drept* s-a realizat cercetări ce au valorificat și aplicat paradigme noi de abordare⁵ ce au stabilit conexiuni dintre domenii, între cadrul teoretic cu cel practic prin intermediul rigorilor cu caracter metodologic și a principiilor metodologice (*abordare valorificată în articolele și compartimente din monografii colective și studii*⁶). Cel din urmă aspect, prioritar a constituit

¹CIOBANU, R. Dreptul la educație – între normalitate și criză. În: *Educația din perspectiva valorilor*. București: Eikon, 2020. pp. 108-115; CIOBANU, R. Criza pandemică, un imbold pentru modernizarea societății moldovenești. În: *Revista de știință, inovare, cultură și artă „Academos”*. 2021, nr.3, pp.71-77; CIOBANU, R. Sistematizări asupra profilului științei juridice în condiții de criză. În: *Dezvoltarea economico-socială durabilă a euroregiunilor și a zonelor transfrontaliere*. Vol.34. Iași: Performantica, 2020, p.268-276.

²CIOBANU, R. De la controversă practică spre o reconstrucție paradigmatică a dreptului. În: *Realități și perspective ale învățământului juridic național*. Chișinău: Cep USM, pp.75-89.

³ Notă: Dezvoltarea metodologiei și structurarea modului de operaționalizare a acesteia în știința juridică în vederea depășirii crizei dreptului se regăsește argumentată în teza de doctor habilitat *Metodologia interdisciplinară în reconstrucția paradigmatică a dreptului* (susținută în 2021) și în articolele științifice publicate la tema tezei (poate fi consultată lista publicațiilor științifice ale autorului).

⁴ CIOBANU, R. *Reperetele constituirii unei metodologii interdisciplinare în drept*. Chișinău: Artpoligraf, 2020. 342 p.

⁵ CIOBANU, R. Valențe interdisciplinare de re-evaluare a relației persoană-stat-drept în condițiile crizei pandemice. În: *Revista de știință, inovare, cultură și artă „Academos”* nr.4/2020, p.51-57.

⁶ CIOBANU, R. (et all.) *Studiu integrat asupra guvernării și drepturilor omului în RM*. Chișinău: Bons Offices, 2021.

subiectul cercetării realizate în cadrul articolelor ce au ca problemă de abordare drepturile omului în condițiile erei digitate și a tendinței de identificare a instrumentelor de creștere a rezilienței sociale și individuale la crizele actuale⁷.

Considerând că perspectiva oferită de **metodologia de cercetare dezvoltată și aplicată**, oferă posibilitatea realizării unor investigații pertinente ale problemelor socio-juridice, ne-am asumat subiecte de importanță majoră pentru știința juridică națională și practica de guvernare, realizate la granița dintre domenii prin intermediul perspectivei inter -, multi - și transdisciplinare, formulă mai puțin practică de cercetătorii din spațiul științific al RM. Astfel, în lucrările elaborate (**Conceptualizarea mecanismelor de modernizare a guvernării axate pe drepturile omului și Relevanța sinergiilor sociale în diminuarea impactului crizei pandemice**) se regăsește atât abordarea evolutivă a subiectelor cercetate, cât și cea prospectivă, orientată spre elaborarea de soluții, propuneri, mecanisme de intervenție și protecție juridică, recomandări etc.

Un astfel de mod de **abordare contribuie** la sporirea calității cercetărilor științifice și a utilității acestora. Nu este vorba doar despre elaborarea unor rigori cu caracter metodologic, dar și despre identificarea, formularea și justificarea unor criterii de evaluare a eficienței cadrului normativ și a calității mecanismelor de punere în aplicare, a prestației profesionale a angajaților instituțiilor/autorităților, precum evaluarea relațiilor sociale înainte și după punerea în aplicare a unor reglementări normative, a criteriilor de evaluare a performanței profesionale etc. În acest context, facem trimitere, în special, la cadrul tematic cuprins în conținutul lucrărilor **Perspective ale unei abordări de tip integrat în tratarea guvernării și a drepturilor omului** și **Studiu integrat asupra guvernării și drepturilor omului în RM**. Menționăm, că aceste cercetări valorifică duble instrumente de testare și analiză a rezultatelor obținute ca consecință a aplicării chestionarelor în vederea obținerii materialului factologic necesar.

Prin utilizarea instrumentelor conceptuale, operaționale și tehnice se structurează mecanisme viabile de reziliență la crize (**Relevanța sinergiilor sociale în diminuare impactului crizei pandemice, Dreptul la educație – între normalitate și criză, Valențe interdisciplinare de re-evaluare a relației persoană-stat-drept în condițiile crizei pandemice , Criza pandemic, un imbold pentru modernizarea societății moldovenești**) și de creștere a eficienței instituțiilor de drept și protecție a drepturilor omului. **Beneficiarii** acestor lucrări, dar și a altor cercetări publicate cu teme similare sunt reprezentanți ai mediului academic, doctoranzi, studenți și masteranzi. Rezultatele cercetărilor au fost înaintate autorităților ca recomandări în vederea creșterii gradului de eficiență instituțională și se regăsesc în răspunsurile oferite autorităților la solicitările de avizare și expertizare.

Valorificarea în continuare în cercetarea științifică națională a metodologiilor elaborate și a instrumentelor de măsurare dezvoltate ar putea contribui la sporirea eficienței dreptului (precum sporirea calității abordărilor științifice a diferitor elemente componente a sistemului dreptului, sporirea calității reglementărilor normativ-juridice, elaborarea și implementarea mecanismelor de implementare a cadrului regulatoriu, asigurarea accesului populației la informație cu caracter juridic în vederea valorizării conținutului reglementărilor juridice etc.).

Rezultatele cercetărilor au fost prezentate la saloane de invenții și au fost **apreciate cu medalii de aur, argint, bronz și diplome de excelență**. Rezultatele obținute au fost testate în cadrul dezbaterilor organizate la seminare teoretice, mese rotunde, conferințe și implementate în cadrul cursurilor predate studenților și masteranzilor de la Facultatea de Drept, USM; au fost oferite doctoranzilor Școlii Doctorale Științe juridice în cadrul cursului de metodologia cercetării juridice, au fost valorificate în organizarea direcționată pentru a fi testate ca eficiență și rezultate în cadrul a două conferințe științifice organizate de autor (R. Ciobanu) cu doctoranzii, ca finalitate a cursului și puse în discuție la evenimente științifice naționale și internaționale cu reprezentanți ai mediului academic din țară și de peste hotare, cu reprezentanți ai mediului profesional, cu ONG-uri de profil. Rezultatele obținute au trasat direcții de cercetare continue care se regăsesc în tematica proiectelor de cercetare doctorală aflate în proces de realizare.

⁷ CIOBANU, R. Relevanța sinergiilor sociale în diminuare impactului crizei pandemice. În: Sustenabilitatea gândirii filosofice în societate post-pandemie. Chișinău: LexonPrim, pp.134-169